Prohlášení starostů měst a obcí k odvolání proti rozhodnutí o schválení Manipulačního řádu vodního díla Orlík na významném vodním toku Vltava v ř. km 144,650

Kontinuálním požadavkem starostů měst a obcí při předchozích jednáních se státním podnikem Povodí Vltavy bylo revidovat manipulační řád (dále MŘ) vodního díla (dále VD) Orlík tak, aby vznikl jeden dokument, který je srozumitelný, obsahuje veškeré důležité informace pro manipulace na tomto vodním díle a lze se na něj spolehnout. Stávající manipulační řád tyto atributy nesplňuje – postrádáme například vzájemnou provázanost jednotlivých dokumentů sloužících jako podklad pro provoz a manipulace na tomto vodním díle. V manipulačním řádu by měly být uvedeny veškeré pokyny pro manipulace s vodou a měl by v něm být uveden i seznam všech ostatních existujících platných dokumentů souvisejících s vodním dílem, které jsou důležité pro provoz díla a pro manipulace na něm. Jedná se například o provozní řád VD, různé dokumenty technicko-bezpečnostního dohledu (dále TBD), které jsou používány k manipulacím na VD Orlík, Komplexní manipulační řád vltavské kaskády, posudek bezpečnosti VD Orlík a další dokumenty. Veškeré dokumenty by měly být vzájemně provázané a neměly by být ve vzájemném rozporu. Pokud je tedy schvalován nový manipulační řád VD Orlík, měly by se současně změny promítnout i do dalších dokumentů, například do komplexního manipulačního řádu. Dokumenty by měly být v souladu také při řešení stavu překračování maximální projektované hladiny na VD Orlík, pokyny k manipulacím za těchto stavů musí být uvedeny přímo v manipulačním řádu samotného vodního díla Orlík. V předloženém MŘ [4] končí pokyny k manipulacím při dosažení maximální projektované hladiny v nádrži. Po jejím překročení má obsluha na hrázi vystavět protipovodňová opatření. O nich však v MŘ není jediná zmínka, pokyny k jejich instalaci jsou údajně uvedeny v jiném dokumentu – provozním řádu. Tyto dva dokumenty nejsou tedy alespoň v této věci vzájemně srozumitelně provázány. Dalším faktem, s nímž nelze souhlasit, je to, že konzumční křivky jednotlivých funkčních objektů jsou v MŘ provedeny pouze do úrovně maximální projektované hladiny. Při jejím překročení je dle rozhodnutí Krajského úřadu [1] situace dále řešena v rámci TBD. V rozhodnutí nebylo objasněno, podle čeho je však možné určit hodnotu průtoků jednotlivými objekty při překročení maximální projektované hladiny. Možnost určit velikost odtoku z vodního díla pouze do maximální projektované hladiny je v naprostém rozporu se správnými technickými zásadami. Manipulační řád by měl jasně umožnit každému technikovi pochopit a znát hodnotu aktuálního odtoku z nádrže při všech možných stavech (nevyjímaje překračování maximální projektované hladiny), tedy i při stavu, k jakému došlo například při povodni v roce 2002 (v roce 2013 k dosažení tohoto stavu chyběly pouze 2 cm [2]). Jedním z velice důležitých údajů, který je třeba při manipulaci s vodou znát, je i úroveň mezní bezpečné hladiny vodního díla. Tento údaj by jistě měl být uveden v každém manipulačním řádu vodního díla takovéto kategorie.

Za naprosto nepřípustnou považujeme skutečnost, že hradítka na koruně hráze nejsou považována za vodní dílo, což vyplývá mimo jiné například ze sdělení uvedeného v [1], že tato stavba byla povolena obecným stavebním úřadem (jde snad o jedinou stavbu protipovodňové ochrany v naší zemi, která není považována za vodní dílo, což je i v rozporu se zákonem 254/2001 Sb.). Plně se ztotožňujeme s odborným posudkem VHSPROJEKT [3], kde jsou srozumitelně popsány funkce hradítek, která:

/1/ chrání některé objekty a otvory v hrázi proti zaplavení (zamezují zaplavení vnitřního prostoru hráze a odstavení hydroelektrárny, což by mělo za následek další nárůst hladiny v nádrži) – jedná se protipovodňovou ochranu a tudíž dle zákona 254/2001 Sb., o vodní dílo. Toto vodní dílo při překročení určité úrovně hladiny vzdouvá vodu v nádrži, a tudíž zde dochází k manipulaci s vodou (v rozhodnutí je chybně tvrzeno, že k manipulaci s vodou výstavbou hradítek nedochází).

/2/ usměrňují odtok z nádrže tak, aby byl převáděn pouze přes bezpečnostní přeliv a aby nedocházelo k odtoku výtahem pro plavidla a nehrozilo tak poškození v pravém zavázání hráze, jak se stalo v roce 2002.

/3/ vzdouvají vodu v nádrži při překročení úrovně hladiny na kótě 354,60 m n. m. V případě opakování podobné povodně, jako byla v roce 2002, by mobilními hradítky a nekapacitním přelivem bylo na VD Orlík vzdouváno několik desítek milionů m^3 vody. Dle publikace [2] vypracované ČHMÚ na základě projektu zadaného Ministerstvem životního prostředí se přitom jedná o „nelegální retenční prostor".

Z výše uvedených důvodů je nepochopitelné a nelze se smířit s tím, že Krajský úřad odmítá vyhovět našemu požadavku na zapracování protipovodňového opatření do textové části a do výkresových příloh Manipulačního řádu vodního díla Orlík.

Trváme na tom, že manipulační řád a jeho výkresové přílohy by měly být v rámci vodoprávního řízení předloženy jako autorizované dokumenty (opatřeny pečetí se státním znakem a s jasnou identifikací odpovědného projektanta).

Nový manipulační řád vychází ze závěrů studie Vodohospodářské řešení nádrže Orlík [5] vydané 02/2015. Tato studie vychází z dokumentu Prověření strategického řízení Vltavské kaskády [6] vydaného 12/2014. Dokument [6] byl i přes opakované žádosti starostů obcí Dolního Povltaví zveřejněn až dne 25. 6. 2015. Tento dokument se v případě VD Orlík zabývá porovnáním sedmi variant zvětšení retenčního prostoru, přičemž mezi prvními posuzovanými variantami přerozdělení zásobního a retenčního prostoru na VD Orlík je propastný rozdíl (v jedné variantě navýšení o 30 mil. m^3, v další variantě o 100 mil. m^3). Zde vyvstává otázka, zda byl navýšením retenčního prostoru na VD Orlík na hodnotu 93,422 mil. m^3 (tedy o 31,35 mil. m^3) splněn požadavek starostů k nalezení nejvyšší možné hodnoty objemu retenčního prostoru na VD Orlík tak, aby došlo k co nejmenšímu a ještě přijatelnému ovlivnění ostatních funkcí vodního díla. Z dostupných dokumentů není odpověď na tuto otázku zřejmá. Ze zdůvodnění Krajského úřadu v [1] k vypořádání námitky č. 1 vyplývá, že zvětšením retenčního prostoru o cca 30 mil. m^3 na hodnotu 93,422 mil. m^3 dojde pouze k nevýznamnému snížení zabezpečenosti provozu vltavské vodní cesty. Ze závěrů studie [5] vyplývá, že dojde k mírnému ovlivnění výroby elektrické energie a k ovlivnění rekreační funkce nádrže. Není však zřejmé, jaká velikost retenčního prostoru představuje akceptovatelnou mez pro zabezpečení i ostatních funkcí vodního díla. Dále není zřejmé, proč nebyla posouzena například varianta zvětšení retenčního prostoru na dvojnásobek současného stavu, tj. přibližně na 120 mil. m^3 (zvětšení o cca 60 mil. m^3). Jedná se o hodnotu diskutovanou již v roce 2013. V souvislosti s provedenými studiemi je dále nepochopitelné, proč nedošlo nejprve k jejich zveřejnění a všeobecné diskusi nad jejich výstupy a následně až po té nedošlo k přepracování manipulačního řádu. Studie [6] byla vydána v 12/2014, na jejím základě byla v 02/2015 vydána navazující studie [5], dle níž byl upraven Manipulační řád VD Orlík [4], jenž byl vydán téhož měsíce. Věříme, že zpřístupněním podkladů pro vypracování manipulačního řádu k jejich veřejné diskusi by se ke spokojenosti všech zúčastněných urychlilo a zjednodušilo řízení ohledně následného schvalování nového manipulačního řádu.

Mimo rámec vodoprávního řízení k MŘ VD Orlík bychom rádi zmínili i některé další požadavky související s ochranou našich měst a obcí před povodněmi, které byly zveřejněny již dříve (například v odborném posudku zpracovaném VHS PROJEKT [3]) a které stále zůstávají nedořešeny. Jedná se o požadavek zřízení nového měrného profilu kategorie A na řece Vltavě pod VD Dolany – Dolánky. Dále od roku 2013 opakovaně a zatím bezvýsledně žádáme o posouzení hodnoty neškodného průtoku v profilu Praha-Chuchle s ohledem na množství vody vypouštěné z vltavské kaskády a s tím související rychlost plnění a prázdnění retenčních prostorů v nádržích při průchodu povodňové vlny. Co brání

zvýšení maximálního neškodného průtoku z hodnoty 1500 m^3/s například zpět na původně uvažovaný průtok 2000 m^3/s? Není nám jasné, proč tato klíčová otázka nebyla zadána ČVUT v Praze již v rámci studie prověření strategického řízení [6]. Nakonec bychom rádi zmínili vodní dílo Slapy, na němž v letním období stále není vymezen retenční prostor. Ohledně posledního vodoprávního řízení souvisejícího se změnou manipulačního řádu tohoto vodního díla je třeba říci, že naše obce nebyly zahrnuty mezi účastníky řízení [7]. Vyjadřujeme nesouhlas s udržováním VD Slapy v plném stavu během letního období. V případě ohrožení není dle našeho názoru rozumné přes VD Slapy povodeň pouze převádět bez možnosti její transformace. Požadujeme vymezení volného retenčního prostoru na VD Slapy celoročně.

Zdroje:

[1] Rozhodnutí o schválení Manipulačního řádu vodního díla Orlík na významném vodním toku Vltava v ř. km 144,650 vydané Krajským úřadem Středočeského kraje dne 29. 6. 2015, č. j.: 046058/2015/KUSK

[2] Povodně v České republice v červnu 2013, ČHMÚ, Praha 2014, ISBN: 978-80-87577-41-7

[3] Odborný posudek Manipulačního řádu vodního díla Orlík z 02/2015 s návrhem opatření pro snížení negativních účinků příští velké povodně v Dolním Povltaví, VHS PROJEKT, 04-05/2015[3]

[4] Manipulační řád vodního díla Orlík na významném vodním toku Vltava v ř. km 144,65, 02/2015

[5] Vodohospodářské řešení nádrže Orlík na vodním toku Vltava (v ř. km 144,650), ČVUT v Praze, 02/2015

[6] Prověření strategického řízení Vltavské kaskády – parametry manipulačního řádu, ČVUT v Praze, 12/2014

[7] Rozhodnutí o schválení Manipulačního řádu pro vodní dílo Slapy na významném vodním toku Vltava v ř. km 91,610 vydané Krajským úřadem Středočeského kraje dne 28. 5. 2014, č. j.: 025695/2014/KUSK

Příloha:

1) Schéma příčného řezu hráze VD Orlík a Detail PPO na koruně hráze, VHS PROJEKT, 07/2015

V červenci 2015

…….

Město Kralupy nad Vltavou
Zastoupené: Petrem Holečkem, starostou

…….

Město Veltrusy
Zastoupené: Mgr. Filipem Volákem, starostou

…….

Obec Hostín u Vojkovic
Zastoupená: Lubošem Líbalem, starostou

…….

Obec Chvatěruby
Zastoupená: Lindou Kejmarovou, starostkou

…….

Obec Nelahozeves
Zastoupená: Ing. Josefem Kebrlem, starostou

…….

Obec Nová Ves
Zastoupená: Martinem Exnerem, starostou

…….

Obec Vojkovice
Zastoupená: Janou Koberovou, starostkou

…….

Obec Zlončice
Zastoupená: Jiřím Loučkem, starostou

…….

Obec Obříství
Zastoupená: Jitkou Zimovou, starostkou

…….

Město Mělník
Zastoupené: MVDr. Ctiradem Mikešem, starostou

…….

Obec Kly
Zastoupená: Ivetou Fišerovou, starostkou

…….

Obec Tuhaň
Zastoupená: Marcelou Čechovou, starostkou

…….

Obec Dolní Beřkovice
Zastoupená: Miroslavem Hrdým, starostou